

Kehitysvammaisten hoitopolut -projekti

27.4.2021

Helsingin vammaisneuvosto

Tiina Hannikainen

Tehtäväksi anto

PKS-soster on kokouksessaan 7.2.2020 päättänyt käynnistää Uudenmaan alueella selvityksen kehitysvammaisten hoitopolkujen ja hoidon porrastuksen määrittämiseksi.

Tehtävään on nimetty alueen kuntien ja kuntayhtymien (Espoo, Helsinki, Karviainen, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Keusote, Porvoo, Sipoo, Vantaa), HUS:in, Eteva kuntayhtymän ja Kärkulla samkommunin edustajista koostuva johtoryhmä.

- Kehitysvammaisten terveydenhuollon hoitopolkujen ja hoidon porrastuksen suunnittelu
- Määritellä Uudenmaan alueelle malli toteuttaa kehitysvammaisten terveyspalveluja ja palveluketjua huomioiden primaari, sekundaari, tertiaaritasot (terveysasema, poliklinikka, HUS psykiatria / ESH, Etevan kehitysvammapsykiatrisen hoito).
- Suunnitella hoidon porrastus, palvelusisällöt ja konsultaatiomuodot.
- Suunnitella yhdenmukaiset käytännöt Uudenmaan alueella toimiville kehitysvammapoliklinikoille sekä arvioida nykyisten kehitysvammapoliklinikoiden (Hki, Espoo, Vantaa, Eteva) mahdollinen keskittäminen alueellisen palvelun ja osaamisen turvaamiseksi.
- Arvioida nykyisen HUS kehitysvammapsykiatrisen palvelun kehittämistarpeet sekä mahdolliset laajentumiset / uudelleen suuntautumiset.

Projektiin on saatu HUS-integraatio -hankerahoitusta 65 000 euroa vuosille 2020-2021.

Projektiin on palkattu kokopäiväinen työntekijä.

Projektin organisaatio (päiv.15.12.20, 18.2.21)

Ohjausryhmä

Katja Raita, Helsinki, puheenjohtaja
Anders Mickos, Sipoo, varapuheenjohtaja
Laura Åberg, Helsinki
Anu Autio, Espoo
Sari Rasia, Espoo
Kaija Hannula, Kirkkonummi
Pia Höglund, Kauniainen
Markus Paananen, Kerava
Annariina Jyväskylä, Vantaa
Pia Rantamäki, Vantaa
Mia Jernfors, Karviainen
Ari Laakkonen, Keusote
Tapani Hämäläinen, HUS
Risto Vataja, HUS
Kirsi Leväpelto, Eteva
Lumikukka Socada, Eteva
Trude Jansson-Wenberg, Kärkulla
André Heikius, Kärkulla
Minna Lahnalampi-Lahtinen (Vantaan varajäsen)
Kati Liukko, Porvoo (Anders Mickosin varahenkilö)
Sanna Lakoma, Helsinki (Katja Raidan varahenkilö)

Projektipäällikkö

Tiina Hannikainen, sihteeri

Projektiryhmä

Tiina Hannikainen, pj, siht.
Risto Vataja
Anders Mickos
Laura Åberg
Lumikukka Socada
Anu Purhonen
Jaana Suhonen

Alatyöryhmät

- a) Kehitysvammapsykiatrian toiminta: Risto Vataja, Markus Paananen, Lumikukka Socada
- b) Kehitysvammapoliklinikan toiminta: Laura Åberg, Kirsi Leväpelto
- c) Hoidon porrastus: Anders Mickos, Sari Rasia, Kaija Hannula, Minna Lahnalampi-Lahtinen

Projektin päättyessä

- Uudenmaan alueelle on sovittu kehitysvammaisten terveyspalvelujen hoidon porrastus: perustaso – 1½ -taso – sekundaaritaso – tertiääritaso ja tehty toteutussuunnitelma.
- Uudenmaan alueelle on luotu suunnitelma ylimaakunnallisesta toimintatastavasta, jolla kehitysvammaisten perusterveydenhuollon saatavuus turvataan myös tulevaisuudessa.
- On tehty malli ja toteutussuunnitelma psykiatrisen hoidon ja tuen konsultointipoluista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välille.
- Uudenmaan alueelle on tehty toteutussuunnitelma keskitettyjen palvelujen toimintakäytännöistä (monialainen ja moniammatillinen yhteistyö)
- Toimeenpanon kokonaissuunnitelma

Aikataulu

Projektiin on saatu HUS-integraatio -hankerahoitusta 65 000 euroa vuosille 2020-2021 (1.3.2020 – 30.6.2021)

2020:

- Alatyöryhmien ehdotukset: hoidon porrastus, kehitysvammapoliklinikka, kehitysvammapsykiatria
- Kunta-, asiakas- ja asumispalvelun kyselyt ja vastausten analysointi
- Yhteydenotot kuntiin, tarvittaessa projektin esittelyä kunnille ja vammaisneuvostoille
- Työpajojen ja muun yhteisen tekemisen suunnittelu ja aloitus

2021:

- Työpajat jatkuvat
- Pilotit
- Yhteistyö esim. Sote-uudistus –hankkeet, vammaisneuvostot
- Muutosten toteutusten suunnittelua ja toimeenpanosuunnitelma
- Jatkosuunnitelma
- UVA:n lausunto
- Uudenmaan viiden alueen työryhmä 21.5.2021

Kuntakysely 10/2021: 33 kysymystä, vastanneet kunnat / kuntayhtymät / yhteistoiminta-alueet:

Askola, Lapinjärvi-Loviisa, Sipoo, Hanko, Helsinki, Kerava, Kirkkonummi, Espoo, Siuntio, Inkoo, Vantaa, Keusote (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula), Kauniainen Porvoo, Karviainen (Karkkila, Vihti) ja Raasepori

Olisipa hienoa, jos....

....tavalliset peruspalvelut ja normaali erikoissairaanhoido järjestyisi **kuten muillakin kuntalaisilla**

...vaativa kehitysvammapsykiatria, polikliininen ja osastohoito sekä siihen liittyvät liikkuvat palvelut järjestettäisiin **osana erikoissairaanhoidoa**

...konsultointipolut, erityisesti psyykkisten ongelmien kohdalla, olisivat selkeät ja monipuoliset perusterveydenhuollon, kehitysvammapoliklinikan ja erikoissairaanhoidon välillä

...osastohoidon jatkoksi järjestettäisiin **kuntouttavaa** vaativan tuen asumispalvelua

...jalkautuvia palveluita olisi nopeasti ja ketterästi saatavissa

...erityisosaamista vaativat kehitysvammaisille suunnatut terveystalvelut, mukaan lukien kuntoutussuunnitelmat, toteutettaisiin koko Uudenmaan (tai ainakin valtaosan maakunnasta) kattavan **yhteisen kehitysvammapoliklinikan kautta**

...samat ja samantasoiset palvelut olisi suomen- ja ruotsinkielisille saman organisaation alla

...lähipalvelut olisi turvattu ja erilaiset **etäkonsultaatiokäytännöt** olisi mahdollistettu

...ravitsemusterapia ja vammaissosiaalityö olisi osana moniammatillista tiimiä

"Kehitysvammaisten terveystalveluiden pitäisi olla nimenomaan terveystalveluita, eivät sosiaalipalveluita."

Asiakaskysely

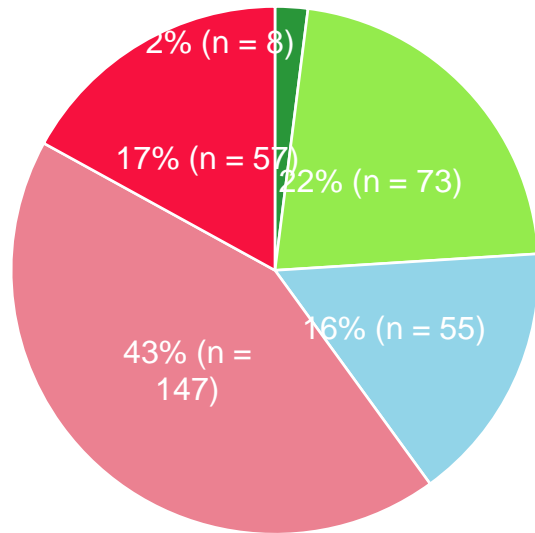
- Kysely toteutettiin netissä, julkinen linkki ja qr-koodi
- Tiedotetta kyselystä jaettiin kunnille välitettäväksi
- Kysely oli avoinna 17.11.-2.12.2020
- Vastauksia saatiin 342 kpl, vastausten täsmennyksiä ja vapaita vastauksia yhteensä 797 kpl
- Vastaajia oli kaikista muista kunnista/kuntayhtymistä paitsi Hangosta, Inkoosta, Lapinjärveltä, Päijät-Hämeestä (Pukkila, Myrskylä) ja Siuntiossa
- Helsingistä vastaajia oli 98, Espoosta 91, Keusotesta 50, Porvoosta 30, Vantaalta 20. Muista kunnista 12 ja alle vastaajaa.

Kysymykset

1. Kysymyksiin vastaaja on
2. Minkä kunnan tai kuntayhtymän terveystalouden käyttäjä olet?
3. Miten mielestäsi nykyiset terveyskeskuspalvelut vastaavat kehitysvammaisen henkilön tarpeisiin tällä hetkellä?
4. Miten mielestäsi nykyiset suun terveydenhoitopalvelut vastaavat kehitysvammaisen henkilön tarpeisiin tällä hetkellä?
5. Miten kehitysvammaisuuteen ja siihen liittyviin sairauksiin liittyvät terveystaloudet toimivat tällä hetkellä (esimerkiksi epilepsian hoito, reseptien uusinnat)?
6. Miten terveydenhuollossa toimii kuntoutussuunnitelman tekeminen ja siihen mahdollisesti liittyvät terapiatarpeiden arvioinnit?
7. Miten kehittäisit kehitysvammaisen henkilön terveystaloudetta, jotta ne vastaisivat tarpeisiin parhaiten?
8. Palauta mieleesi tilanne, kun viimeksi asioit terveydenhuollon yksikössä. Millainen tunne siitä jäi, minkälainen kokemus se

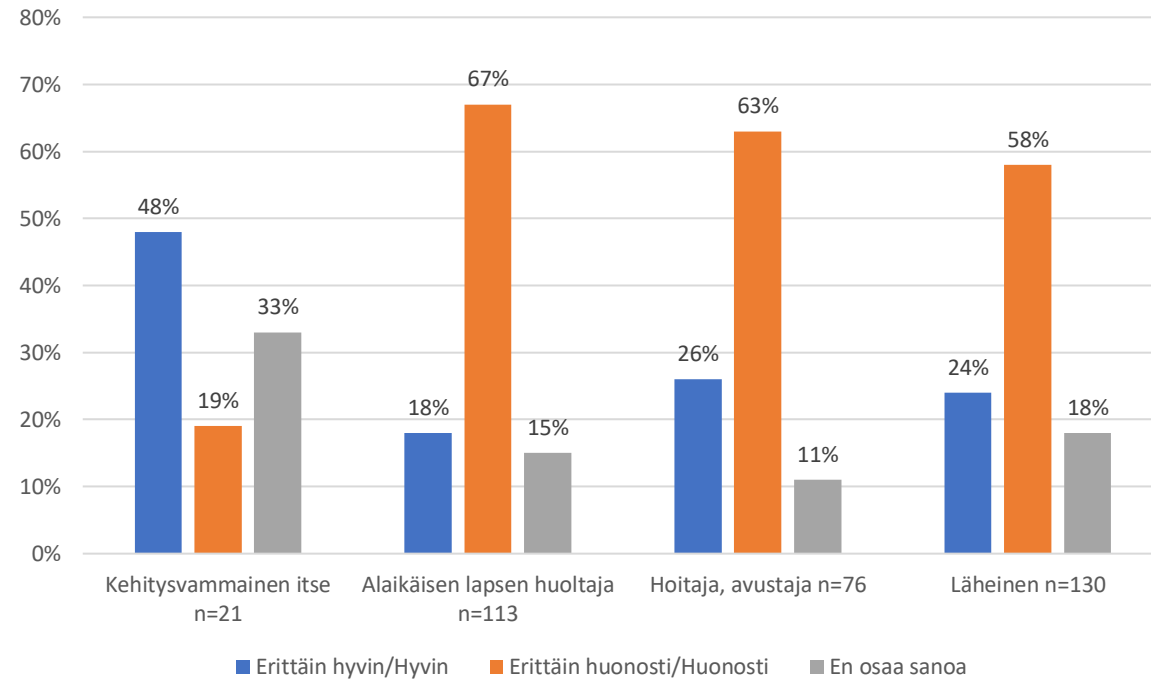
3. Miten mielestäsi nykyiset terveyskeskuspalvelut vastaavat kehitysvammaisen henkilön tarpeisiin tällä hetkellä?

n=340

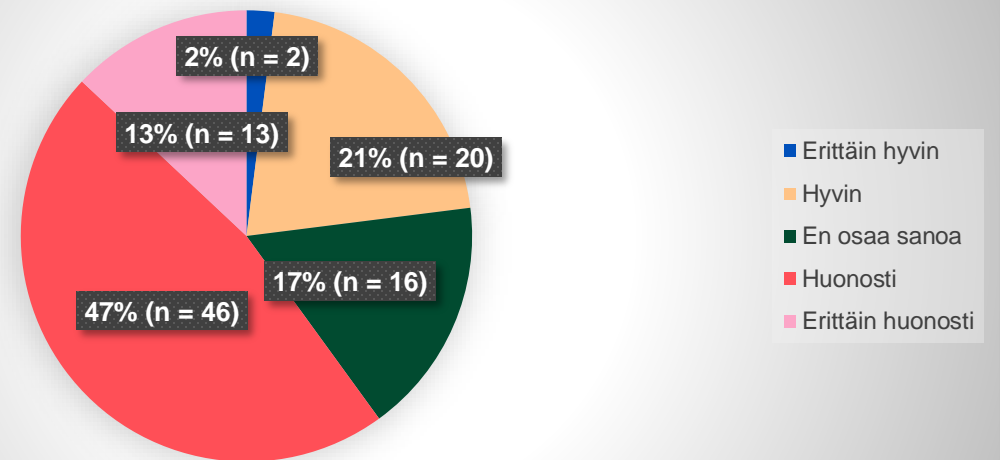

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- En osaa sanoa
- Huonosti
- Erittäin huonosti

Kaikki kunnat vastaajittain

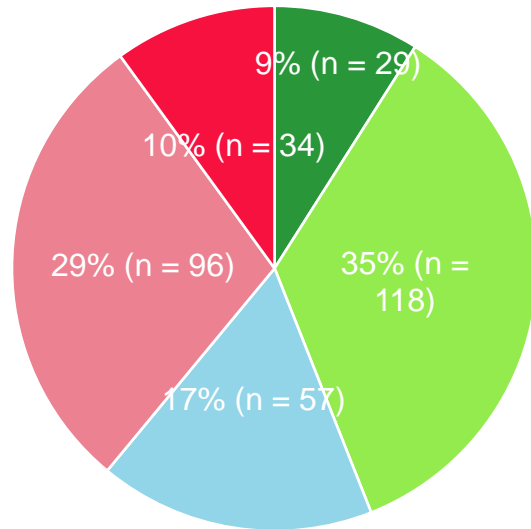
Helsinki
n=97

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- En osaa sanoa
- Huonosti
- Erittäin huonosti

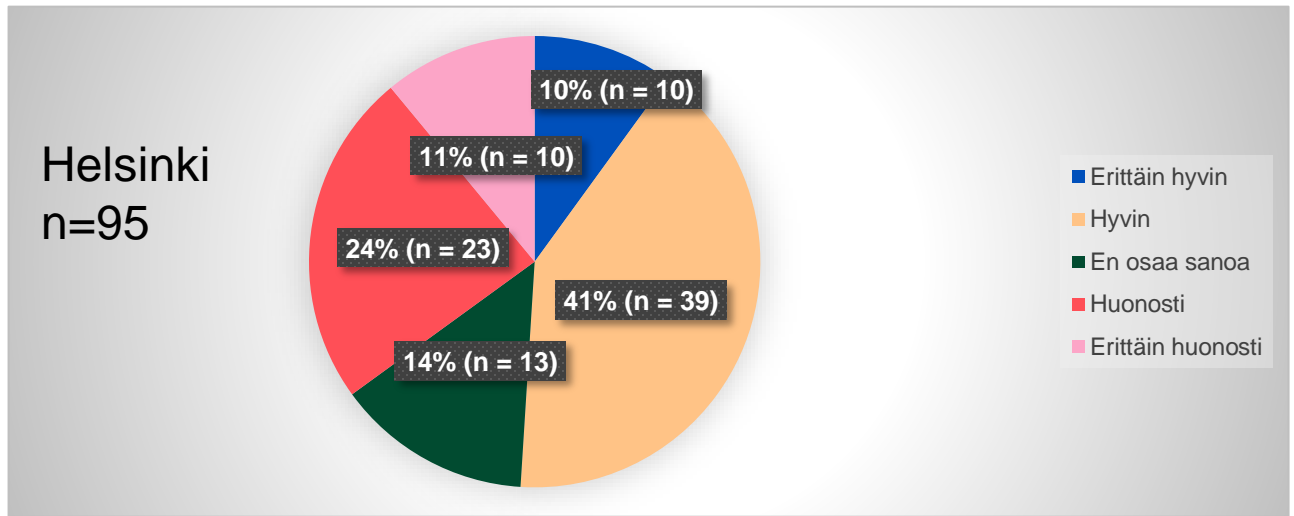
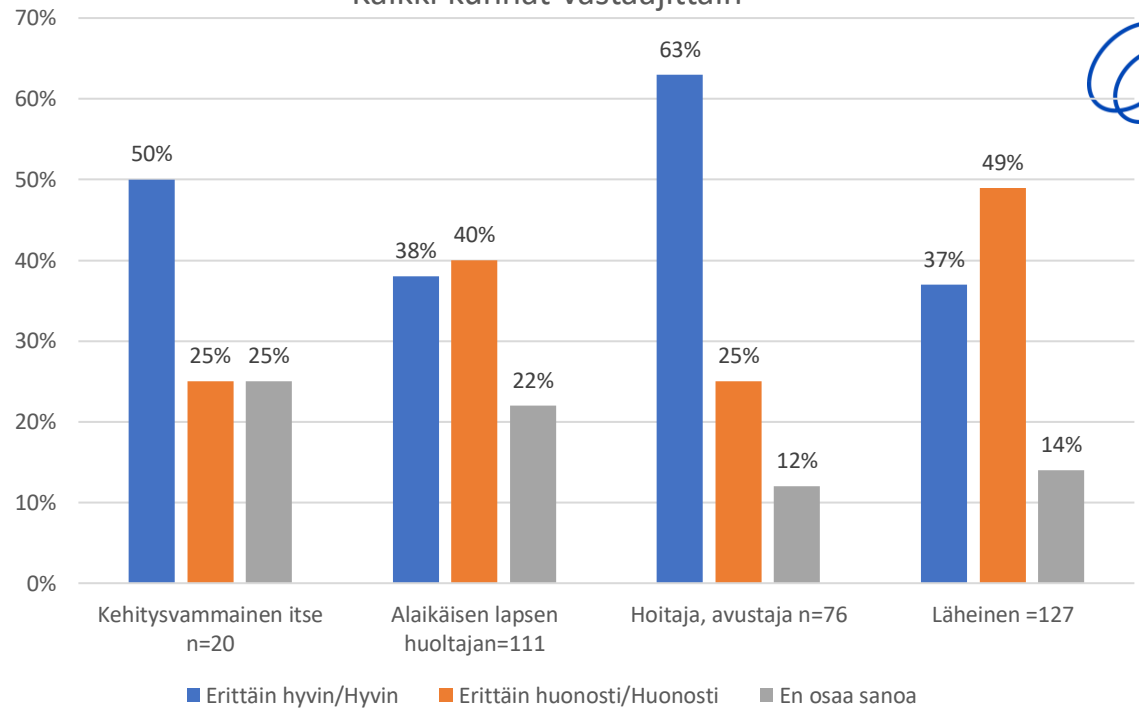
4.Miten suun terveydenhuolto vastaa tarpeisiin?

n=334

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- En osaa sanoa
- Huonosti
- Erittäin huonosti

Kaikki kunnat vastaajittain

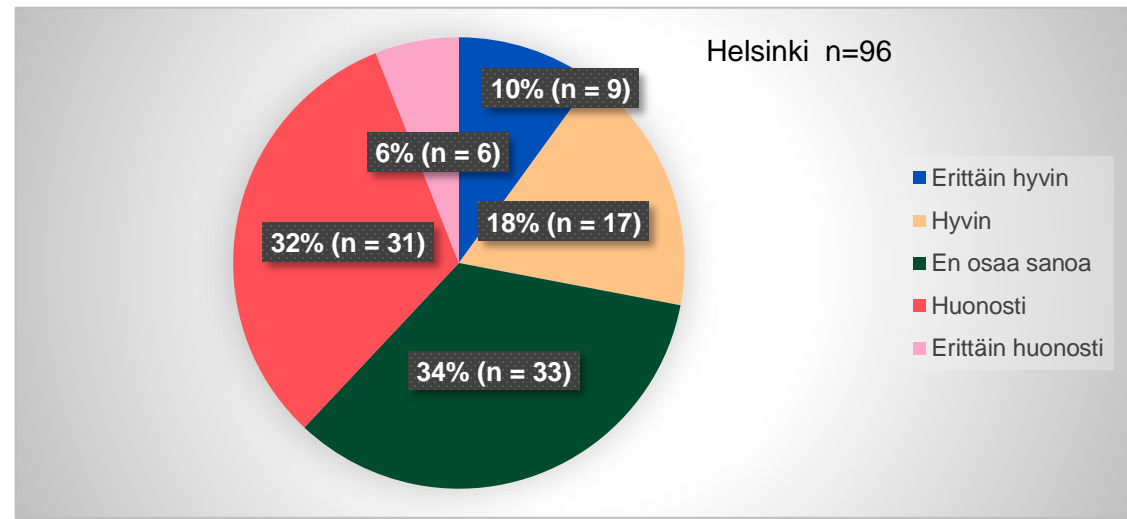
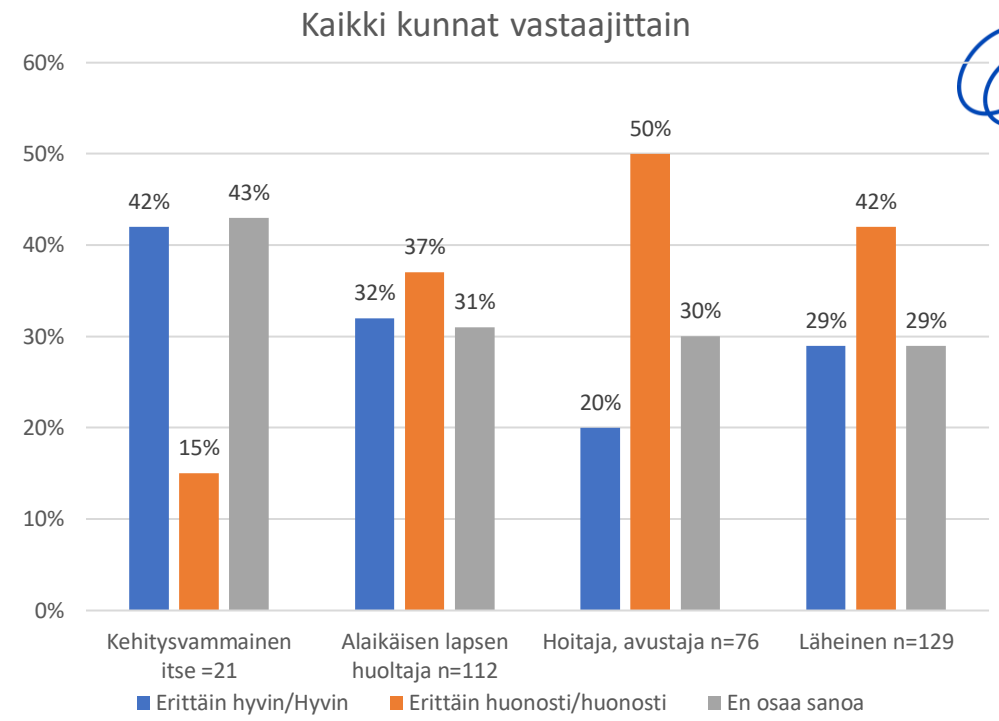
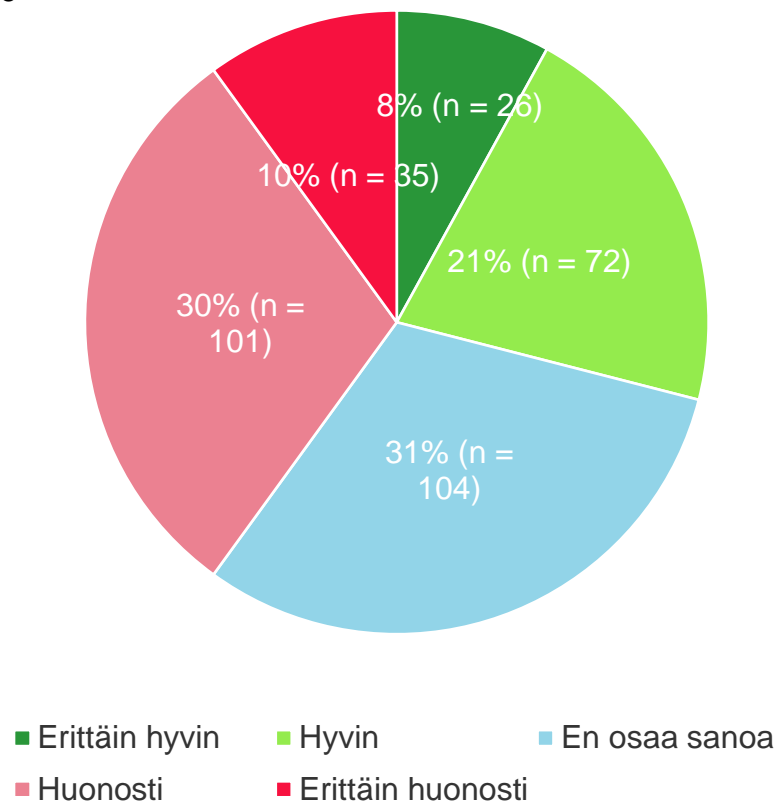

Helsinki
n=95

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- En osaa sanoa
- Huonosti
- Erittäin huonosti

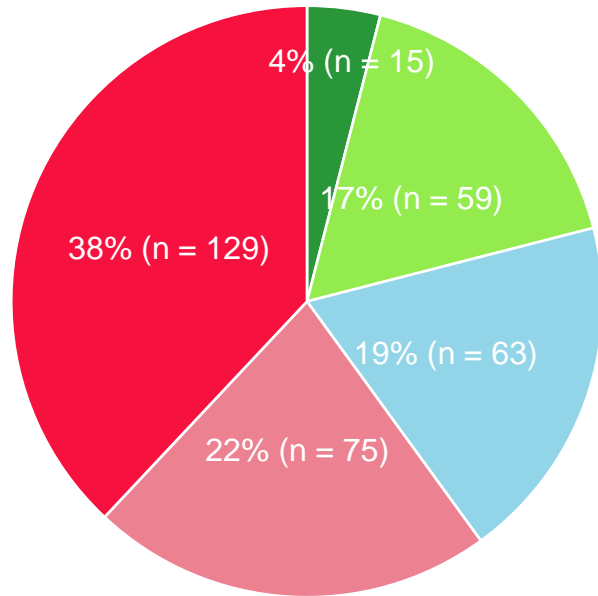
5.Miten kehitysvammaisuuteen ja siihen liittyviin sairauksiin liittyvät terveyspalvelut toimivat tällä hetkellä (esimerkiksi epilepsian hoito, reseptien uusinnat)?

n=338

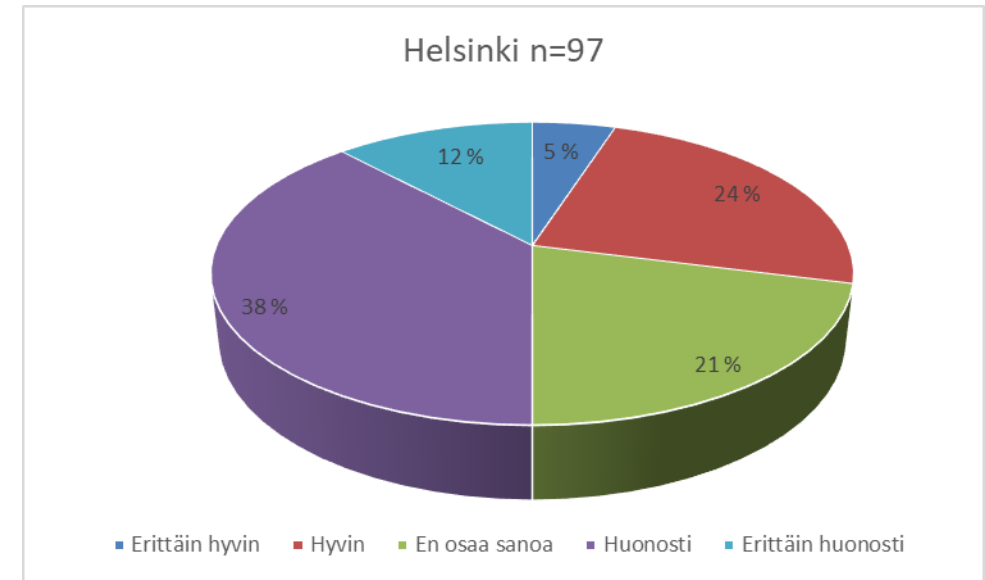
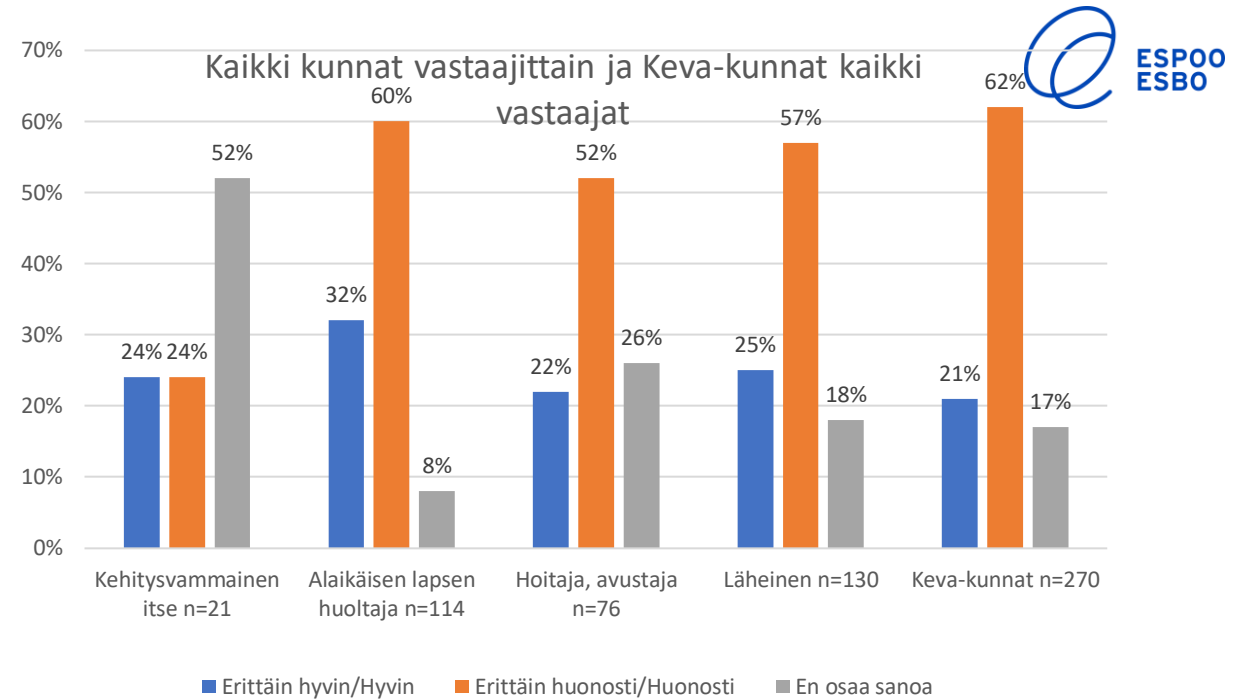

6. Miten terveydenhuollossa toimii kuntoutussuunnitelman tekeminen ja siihen mahdollisesti liittyvät terapiatarpeiden arvioinnit?

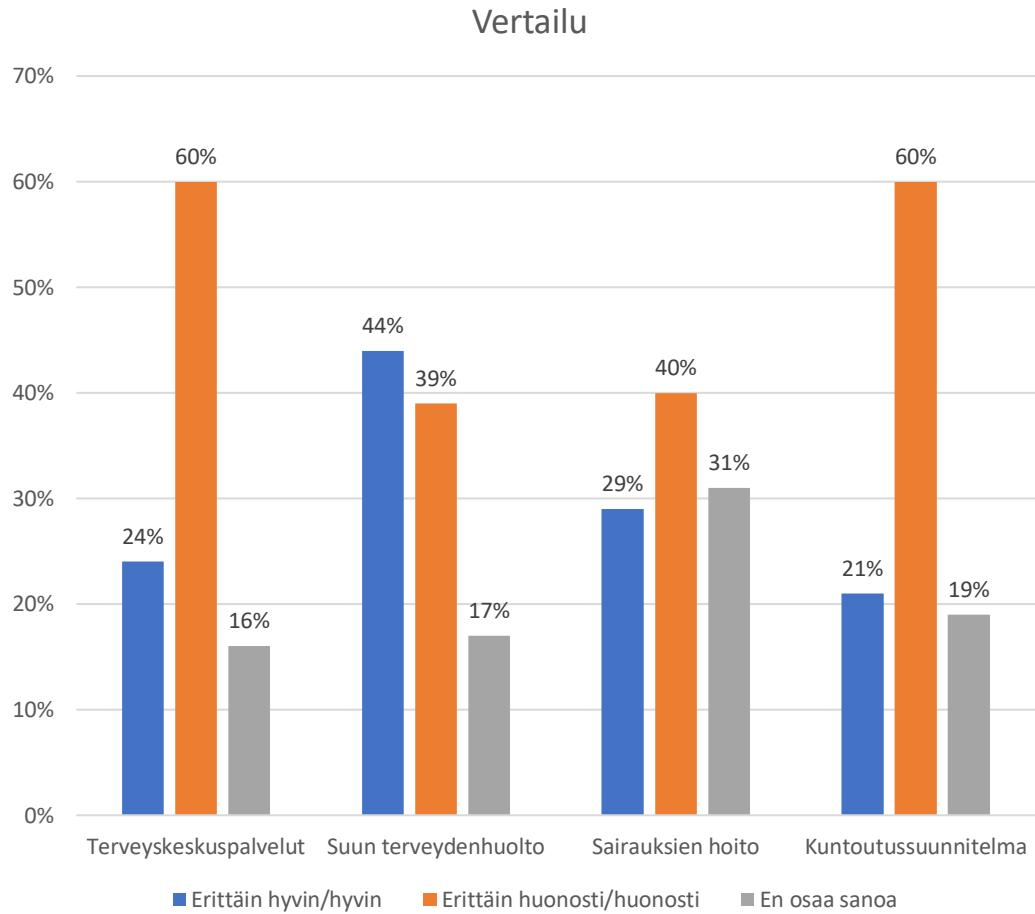
n=341

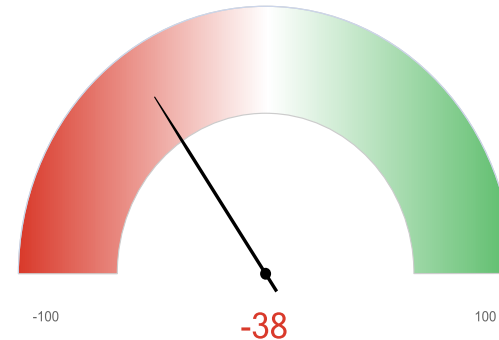
■ Erittäin hyvin ■ Erittäin huonosti ■ En osaa sanoa
■ Hyvin ■ Huonosti

Yhteenveto kysymyksistä 3-6

7. Palauta mieleesi tilanne, kun viimeksi asioit terveydenhuollon yksikössä. Millainen tunne siitä jäi, minkälainen kokemus se oli?

NPS (Net promoters score)
Kaikki kunnat: -38

Vastaajia 334.

Asteikko 0-10, ka 5,8

Arvostelijat 0-6 = 54%
Passiiviset 7-8 = 31%
Suosittelijat 9-10 = 15%

Laskukaava:
Suosittelija% - Arvostelija%

Askola	5	-80
Espoo	87	-22
Helsinki	97	-36
Karviainen	11	+9
Kauniainen	6	-33
Kerava	2	-50
Keusote	49	-51
Kirkkonummi	9	-56
Lohja	1	0
Loviisa	4	-25
Porvoo	30	-67
Raasepori	6	-50
Sipoo	8	-38
Vantaa	19	-58

Tiivistettynä

Tiivistettynä vielä keskeisimmät kehityskohteet ja teemat jotka nousivat esiin:

- Perusterveydenhuollon erityisosaamisessa ja kohtaamisessa haasteita jota jatkuvasti vaihtuva hoitohenkilökunta edelleen lisää
- Vastaanottoaikojen saamisen hankaluus, hidas hoitoonohjaus ja pitkät jonotusajat
- Epäselvä hoitovastuunjako, seurannan ja kokonaisvaltaisen hoidon puute
- Omaisten neuvonta sekä aktiivinen yhteydenpito, tuki ja apu (omaisilla usein tunne siitä, että ovat vastuussa kaikesta ja oikeuksista tulee ”taistella” jatkuvasti ja pelko siitä, mitä käy jos ei jaksakaan tai osaa)

Kiitos!

